

ризик: освіта, спеціальність (напрямок підготовки), кваліфікація і дата її отримання; загальний стаж роботи і стаж професійної діяльності бухгалтера; попередня посада і тривалість роботи за останнім місцем працевлаштування; причини звільнення; факти відповідальності за результати діяльності; форма та розмір відповідальності; наявність судимості за корисливі злочини; факти укладання договору про професійну відповідальність та самострахування; наявність і кількість заявлених вимог за останні 3-5 років від осіб, яким було завдано збитків внаслідок професійної діяльності; факти розгляду таких вимог в судовому порядку та відповідні розміри збитків.

Отже, запропоновані критерії якісної оцінки ступеня професійного ризику бухгалтера є складовою внутрішнього методу управління ризиками, який дозволяє уникнути негативні наслідки такого ризику через відмову працевлаштування або ж через прийняття оціненого рівня ризику працевлаштованого бухгалтера та ймовірних наслідків його професійної діяльності.

УДК 378

І.А. Бігдан, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФІНАНСИСТІВ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВИМОГ РОБОТОДАВЦЯ

На сучасному етапі вища освіта виконує низку важливих функцій: відтворення та розвиток знань, формування світогляду та загальної культури молоді, розвиток науки, формування наукових кадрів, розвиток інтелектуального потенціалу, підготовку висококваліфікованих фахівців для всіх сфер економічної діяльності, і, зокрема, сфери фінансів, банківської справи та страхування.

Підготовка висококваліфікованих фахівців в зазначеній сфері здійснюється за освітньо-професійними програмами та навчальними планами, які містять перелік нормативних та вибіркових дисциплін професійного та практичного спрямування. В цьому сенсі важливого значення набувають питання якісного їх наповнення, орієнтованих на задоволення вимог роботодавців до випускників вишів. Саме від роботодавців, які є непрямыми споживачами освітніх послуг, залежить їх подальше працевлаштування. Разом з тим, як свідчить практика, з одного боку, сучасний роботодавець є досить пасивним і фактично не бере участі

в замовленні спеціалістів та підвищенні якості освітніх послуг, що, безумовно, впливає на обмежене врахування його потреб та інтересів при підготовці фахівців. З іншого боку, роботодавці розміщують на сайтах з пошуку роботи інформацію про вакансії на посади фінансового профілю з переліком обов'язків та вимог до претендента.

Проведене дослідження ринку праці м. Харкова показало, що на сайті «<https://rabota.ua/company3262625/vacancy7376016a>» станом на 1 жовтня 2018 р. пропонується 34 вакансії на посади фінансового профілю, серед них фінансист, фінансовий менеджер, фінансовий спеціаліст, фінансовий аналітик, фахівець у сфері управління витратами, економіст, спеціаліст по контролю дебіторської заборгованості, аналітик комерційної функції, фінансовий спеціаліст (ціноутворення), фінансовий інспектор-контролер та ін.

Які ж вимоги висуваються до претендентів на посади? Це вимоги до здатності виконувати функціональні обов'язки шляхом реалізації отриманих у вищих знань, вмінь та практичних навичок. Так, на підприємстві посада «фінансист» вимагає знань бухгалтерського обліку, бюджетування, податкового планування, фінансового аналізу, внутрішнього контролю, інформаційних систем і технологій. Претендент на посаду фінансиста повинен володіти вміннями складання управлінської та фінансової звітності, калькуляцій, договорів, застосовувати прийоми економічного аналізу, фінансового та податкового менеджменту, програмні продукти.

Посада економіста вимагає знань бухгалтерського обліку, фінансів та аналізу, комп'ютерних технологій, вміння працювати з первинною документацією, складати внутрішню звітність, аналізувати витрати, здійснювати прогнозування діяльності, короткострокове, середньо- та довгострокове планування діяльності підприємства, складати та аналізувати бюджети доходів та витрат, здійснювати облік витрат на оплату праці тощо. Серед практичних навичок роботодавець виділяє вміння працювати з великим обсягом інформації, програмні продукти Microsoft Office, 1С: 7, 1С: 8.

Поряд з фаховими суттєвий акцент роботодавець робить на ключові компетенції - загальну здатність випускника-спеціаліста мобілізувати в ході професійної діяльності набуті знання та вміння, а також використовувати узагальнені способи дій. Серед ключових компетенцій претендентів на посаду у сфері фінансів значна увага роботодавців приділяється інструментальним та соціально-особистісним.

Серед інструментальних компетенцій в залежності від галузі економічної діяльності, її масштабів, розміру суб'єкта господарювання та посади, що пропонується, роботодавець виділяє розвинуті аналітичні

здібності, аналітичне мислення (фінансист, фінансовий менеджер, фахівець з управління витратами, економіст, аналітик); достатній/високий рівень володіння програмними продуктами; здатність використовувати інформацію з різних джерел та вміння працювати з великим її обсягом (аналітик, фінансист, фахівець з управління витратами, фінансовий спеціаліст, економіст); здатність роботи в умовах багатозадачності (фінансист, фахівець з управління витратами, внутрішній контролер (аудитор)), володіння іноземною мовою – англійською рівня Upper-Intermed, Pre-Intermediate та вище (аналітик, фінансист, спеціаліст по контролю дебіторської заборгованості).

Соціально-особистісні компетенції – це система складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки у типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко адаптуватися і приймати рішення за певних обставин. Так, вимогами роботодавців до претендента на вакансії фінансового профілю є бажання зростати та навчатися новому, готовність приймати рішення, швидкість реакції на поставлені задачі, вміння працювати в команді, комунікабельність, вміння впливати та наполягати, вміння працювати у стресових ситуаціях, відповідальність, дисциплінованість, ініціативність, енергійність, уважність, акуратність, скрупульозність, цілеспрямованість, організаційні навички. Серед перелічених соціально-особистісних компетенцій за рейтингом вимог перше місце посідає комунікабельність, друге місце – відповідальність, третє місце – уважність.

Деякі роботодавці відмічають таку якісну складову соціально-особистісної компетенції як орієнтація на результат.

Отже, роботодавець зацікавлений у випускниках вишів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», які:

- мають достатні знання як у сфері фінансів, банківської справи та страхування, так і у суміжних з цією сферою - бухгалтерського обліку, контролю, аудиту, аналізу, планування, менеджменту тощо;

- володіють вміннями аналізувати, синтезувати, порівнювати і зіставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання;

- мають практичні навички роботи в спеціалізованих програмах;

- вміють працювати з великим обсягом інформації та в режимі багатозадачності;

- володіють іноземною мовою;

- комунікабельні, вміють працювати в команді;

- відповідальні, уважні.

Разом з тим, для роботодавця важливим є отримання конкретного якісного результату від виконання обов'язків фахівцем. Цей результат

забезпечується саме через його готовність до виконання професійних завдань. Серед вимог до претендентів на окремі посади фінансового профілю роботодавець акцентує саме на орієнтацію на результат. Рівень готовності визначається системою знань, вмінь, навичків, сукупністю професійних та особистісних якостей фахівця.

В рамках означеного для якісної підготовки фахівців фінансового профілю необхідне розуміння чітких, адекватних для ринку праці професійних компетенцій, що можливе через глибоке проникнення в навчальний процес реальної практики.

УДК 330.3

С.П. Біліченко, наук. співроб. *(ДУ ІЕПр НАН України, Київ)*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Критерієм ефективності соціально-економічного розвитку країни, за інших рівних умов, є загальновизнаний у світовій практиці показник темпу зростання внутрішнього валового продукту (ВВП). Саме за цим показником Україна істотно відстає від провідних країн через низку причин, визначними з яких є погана реалізація економічних результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, слабка інтенсифікація виробництва та низька продуктивність праці.

Досягнення науки і технологій визначають не тільки динаміку економічного зростання, але і рівень конкурентоспроможності держави у світовому співтоваристві. На жаль, Україні поки пишатися нічим: її частка в світовому ринку наукомісткої продукції складає вкрай малу частку від загального обсягу промислової продукції. Основою сучасних технологій є фундаментальна наука, що створює інтелектуальні ресурси суспільства, основу сучасної технології.

Основна мета інноваційного розвитку полягає в отриманні максимального економічного ефекту від кожної одиниці застосованого і перетвореного в товар капіталу. Можна стверджувати, що в даний час в Україні державній інноваційній політиці не приділяється належна увага. Разом із тим інтелект і знання є одним із головних резервів країни, причому єдиним відновлюваним ресурсом. Для його застосування у країні є головне – це освічені кадри і наука, але, на жаль, вони практично не